

spinal anılar 7

spinal anılar

Dr. Gökmen Kahiloğulları, Dr. Melih Bozkurt

Prof. Dr. Şükrü Çağlar ile spinal anıları hakkında Dr. Gökmen Kahiloğulları ve Dr. Melih Bozkurt görüştü.

GK: Şükrü Ağabey, öncelikle spinal nöroşirürji sizin için nasıl başladı ve nasıl evrelerden geçti diye sormak istiyorum.

ŞÇ: Spinal nöroşirürji ile tanışmam 1987 yılı Kasım'ında Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi Nöroşirürji Bölümüne başlamam ile oldu diyebilirim. Çünkü her beyin cerrahında olduğu gibi ilk girdiğimiz ameliyatlar genellikle lomber disk hernisi ameliyatları idi. Böylece omurga ve spinal kord ile ilk tanışmamız oldu. O günlerden beri bu bölge ilgimi çekti ve beyin cerrahisinin bu alanı benim en çok zaman ayırdığım ve üzerine ağırlıklı olarak çalıştığım konu oldu.

MB: Hocam, peki omurga ile ilgili tecrübelerinizi edinirken kimlerden yardım aldınız, ne gördünüz?

ŞÇ: Spinal bölge için, özellikle klinik tecrübe anlamında benden kıdemli Ankara Tıp Nöroşirürji'nin tüm hocalarımdan ve ağabeylerimden şüphesiz büyük destek almışımıdır. Ancak burada birkaç ismi anmam gerekir. Nurhan Avman ismini başta söylemeliyim. Zaten böyle efsane bir isim belki de bizlerde nöroşirürji heyecanını oluşturmuştu. Özellikle spinal bölge için Prof. Dr. Ertekin Arasil, Prof. Dr. Ahmet Erdoğan, Prof. Dr. Cumhuri Dinçer, Prof. Dr. Nihat Egemen gibi isimlerin bende etkisini olduğunu söylemek isterim. Özellikle servikal bölgede, Prof. Dr. Ali Taşcıoğlu ve ilk Cloward deneyimlerini yapmamı sağlayan Prof. Dr. Atilla Erdem'in katkıları önemlidir. Spinal kord ile ilgili deneysel çalışmalarımızda ise Prof. Dr. Yücel Kanpolat ve Prof. Dr. Haluk Deda isimlerini saymam lazım. Cerrahi becerimin pekişmesinde ise dakika tutarak yaptığımız ameliyatlarda Kutay Ağabey (Çakıroğlu), Abdullah Ağabey (Mesut), Ahmet Ağabey'i (Zorlutuna) vurgulamam lazım. Bir de tabii nöroşirürjinin her alanında olduğu gibi spinal bölge içinde bir deha olan Prof. Dr. Gazi Yaşargil'inde benim

için çok büyük önemi olduğu ve üzerimde emeği olduğunu söylemek zorundayım.

GK: Cerrahi tecrübeleriniz yanı sıra güçlü bir araştırma ve deneysel çalışma tabanınız olduğunu biliyoruz. Spinal tecrübelerinizin laboratuvar kısmı nasıldı?

ŞÇ: Laboratuvar deyince size içinde 10 elektron mikroskop, otoklavlar, elektronik mezüralar, modern spinal travma modellerini oluşturduğumuz donanımların olduğu bir ortamı sunmak isterdim. Ancak bizim ilk laboratuvarımızı Ulus Sakatat Pazarı oluşturuyordu!... Yücel Hoca'nın önerileri ile spinal bölge için ilk deneysel modelleri işte buralardan aldığımız malzemeler ile başladık. Sakrektomi ve lomber müdahalelerde modeller oluşturmak için Ulus'tan aldığımız koyun ve dana omurgalarını kullandık ilk olarak. Hatta bunları spinal kord modeli oluşturmak için portakalın içini alıp kabuğunun içine koyduk. Sonrada etrafını kıyma ile dolduruyorduk. Spinal kord modellerimizi böylece hazırlayıp deneylerimizi yapmaya başladık.

MB: Yanlış hatırlamıyorsam canlı hayvanlar üzerinde de çalışmalarınız oldu...

ŞÇ: Tabii. Bunun için kullandığımız hayvan köpek idi. Ankara'nın köylerinden topladığımız köpekleri kullandık. Tabii etik kurul izni ile başladık çalışmalara. Laminektomi yapıp, kontrast madde veriyorduk. Böylece hem morfolojik, hem de radyolojik sonuçlar aldığımız güzel çalışmalar ortaya çıktı.

MB: Peki köpekler rahat duruyor muydu? Nasıl zapt ediyordunuz?

ŞÇ: Ben de devamında onu söyleyecektim. Tabii ki zor oluyordu. Neredeyse haftada bir, 1 köpek kaçardı. Biz de Numune Hastanesi, Dil Tarih-Coğrafya Fakültesi, Samanpazarı onları aramaya çıkardık. Çevre ahali bu köpeklerin bizim olduğunu öğrenmişti artık. Hatta deneylerimiz bitmiş, köpeklerle işimizin bittiği bir dönemde biz ameliyatta iken güvenlik

görevlileri içeriği telefonla aramışlardı. 'Hocam , Dil-Tarih'te 3 tane köpek varmış. Sizin hastanede beyin doktorlarının köpeklerinden midir diye soruyorlar' demişlerdi. Kısacası civardakiler bile köpeklerin 'beyinciler'in olduğunu biliyorlardı ve bir şekilde bu çalışmalarımızda ahali olarak katkıda bulunmuşlardı.

GK: Anladığım kadarıyla çok da modern olmayan koşullarda çalışmalara başlamışsınız. Peki çalışmalarda ölçümü nasıl yapıyordunuz?

ŞÇ: Baskülle?...Komik gelecek ama, bildiğiniz manav baskülleri imdadımıza yetişiyordu. Tabii daha hassas aletlerimizde vardı, ancak baskül, ölçü deyince ilk aklıma gelen aletti o günler için.

GK: Bu zor çalışma koşullarına rağmen, çok iyi araştırma yazıları çıkardığınızı biliyoruz. Nasıl tepkiler aldınız.

ŞÇ: Bu konuda Sweet'in Yücel Hoca'ya özellikle köpek çalışmaları ile ilgili olarak övgü dolu sözler söylediğini biliyorum. Yurt dışına gittiğim o dönemlerde de bana sürekli böylesine güçlü çalışmaları mutlaka çok iyi donanımlı bir laboratuvarda yapılabileceği söylenerek, laboratuvarımız hakkındabilgialmakisteyenler olmuştu. Ancak Ulus Sakatat Pazarı'ndaki laboratuvarımızdan hiçbir yabancınn haberi olmadı?!!

MB: Hocam, veterinerlik fakültesi ile de çalışmalarınız vardı.

ŞÇ: Evet. Veterinerlik Fakültesi'nden Ömer Beşaltı ile daha profesyonel laboratuvar şartlarında çalışmaya başladık sonradan. Cerrahi aletlerle kedi-köpeklerde deneysel vertebra fraktürleri yapıp stabilizasyon modelleri üzerinde çalışmaya başladık.

GK: Deneysel çalışmaların klinik ve cerrahi yansımaları nasıl oldu? Cerrahide nasıl yol kat ettiniz?

ŞÇ: Myelografileri kendi yaptığımız dönemlerden, navigasyonla spinal cerrahi yaptığımız günlere geldik. Myelografiler o kadar yoğun olurdu ki, günde 15-20 hastaya myelografi yaptığımız olurdu. Myelografide opak madde verdikten sonra Trandelenburg pozisyonuna getirilen hasta düşmesin diye sağlık personeli hastanın ayaklarından tutardı. Yine miyelografi yaptığımız bir vakada zamanında pehlivanlıkta yapmış, yapılı bir hastayı tutayım derken ayakları yerden kesilip havada asılı kalan sağlık memurunun hali halen gözümün önünde.

MB: Cerrahi olarak diğer klinikler ile ilişkiniz oldu mu?

ŞÇ: Spinal bölge olduğu için kuşkusuz ilk iletişimde olduğumuz klinik ortopedi oldu. Disk hernileri ve tümörlerde beyin cerrahisinin ağırlığı varken, travmalarda ortopedi daha çok vaka alıyordu. Skopi masalarının olmadığı günlerde tahta masalar üzerinde ortopedi ile beraber ortak vakalar yapmaya başladık. Özellikle travma konusunda onlardan da çok şey öğrendiğimizi söylemem gerekir.

GK: Deneysel çalışmalar, yurtdışı tecrübeleriniz sizi spinal cerrahide bugünkü konunuza getirdi. Literatüre deneysel ve klinik çok değerli çalışmalar sundunuz. Bu konularda özellikle yeni yetişen nöroşirürjiyenlere önerileriniz ne olur?

ŞÇ: Bu çalışmalar aslında tek bir kişinin sonuçları değildir. Her konuda olduğu gibi bu da aslında bir ekip ve takım işidir. Literatüre dediğiniz gibi ekstrasforaminal yaklaşımlar, inside-outside vidası konusunda, spinal anatomi konusunda 'Y ligamenti' dediğimiz ligamanın açıklanması ve servikal disk hernilerinde 'key-hole' yaklaşımları gibi çalışmalar, öğrencilerim olarak sizlerin de katıldığı ve beraber yaptığımız çalışmalardı. Demek istediğim benden kıdemli hocalarım ve ağabeylerim yanı sıra benden sonra gelen siz genç nöroşirürjiyenlerin de katkıları olmuştur bunların ortaya çıkmasında. Sizlere önerim mesleğinize gereken önemi vermeniz ve bunun bir gönül işi olduğunu bilerek yola çıkmanızdır. Hatırlıyorum, asistanlık döneminde çok merak ettiğim ve o günlerde yavaş yavaş popüler olan vertebroplastiyi görmek için ABD'ye gittiğimde tüm masraflarımı kendim karşılamıştım. Yurda dönüşte, bu konu ile ilgili çizim yapıp Ostim'de üretime geçelim derken, tüm veriler ve çizimler Ostim'deki bir yangınla beraber kül olmuştu. Burada vurgulamak istediğim konu bu mesleği seviyorsanız yılmadan sonuna kadar mücadele etmeniz gerektiğidir.

GK: Anılarınızla ve anlattıklarınızla çok keyifli bir sohbet oldu, teşekkür ederiz.,

MB: Hocam, bu güzel sohbet için ve önerileriniz için teşekkür ederiz.

ŞÇ: Ben teşekkür ederim.